

NOVIISIN KYYYDISSÄ VIIDETTÄ KERTAA

Pasi Karppanen

Noviisi eli joka toinen vuosi järjestettävä, 13–17-vuotiaille nuorille suunnattu scifi- ja fantasianovellien kirjoituskilpailu on jälleen kunnialla takana päin. Turun Science Fiction Seuran, Turun yliopiston tieteiskulttuurikabinetin ja Suomen tieteis- ja fantasiakirjoittajat ry:n yhteistyössä järjestämässä kisassa teemaksi nousivat tällä kertaa erilaiset isäsuhteet.

Viidettä kertaa järjestettyyn kilpailuun lähetettiin tällä kertaa 25 tekstiä 19 kirjoittajalta. Määrä on vain täpärästi enemmän kuin viime kerralla, jolloin kilpailuun otti osaa 17 kirjoittajaa 22 tekstillä. Näin siitä huolimatta, että kisasta tiedotettiin erittäin aktiivisesti.

Tälläkin kertaa kisa oli enemmän tyttöjen kuin poikien suosiossa, sillä poikia osanottajissa oli vain kaksi kappaletta. Kirjoittajien maantieteellinen jakauma oli jälleen tasainen, ja isompien kaupunkien voi sanoa olleen kisassa jopa aliedustettuina.

Tällä kertaa Noviisiin osallistuneita kirjoittajia jouduttiin neuvomaan teknisissä kysymyksissä erittäin vähän. Tallennusformaatit ja muut tekniset seikat näyttävät olevan nuorilla kirjoittajilla koko ajan paremmin hallussa.

Myös postiosoitteensa muisti ilmoittaa isompi prosentti kirjoittajia kuin koskaan aikaisemmin Noviisin historiassa. Itse asiassa sen jätti ilmoittamatta vain pari kirjoittajaa, siinä missä Noviisin ensimmäisinä vuosina tilanne oli melkein päinvastainen. Kokonaan nimeämättömiä kisatekstejä oli mukana muutamia.

Kapea kärki

Noviisin tämänvuotista satoa leimasi suuressa määrin tekstien pieni määrä. Koska kilpailu keräsi odotettua vähälukuisemman sadon, myös helmiä oli joukossa vähemmän. Toisaalta esiraatiprosessin aikana kiinnitettiin huomiota siihen, että todella huonot tekstit puuttuivat niin ikään joukosta. Monella kirjoittajalla oli kielioppi, tekstin kuljetus ja muutamia muitakin perusasioita yllättävänkin hyvin hallussa.

Valitettavankin iso osa teksteistä kuitenkin kompasteli novellinkirjoittamisen perusasioihin, mikä vei niiltä mahdollisuuden jatkoontäpääsyyn. Moni kisaan tekstinsä lähettänyt kirjoittaja hyötyisikin esiraadin mukaan suuresti, mikäli heillä olisi mahdollisuus saada palautetta ja parantaa heikkoja osaluaitaan.

Kärki oli siis nytkin kapea, mutta jakoi kiitettävällä tavalla mielipiteitä esiraadin ja tuomariston keskuudessa. Suurin osa teksteistä oli nytkin fantasiaa, ja scifiä edusti vain muutama tarina. Osa fantasiasta oli luettavissa urbaaniksi maagiseksi realismiksi tai

tavoitteli kauhusävyjä. Erilaisia myyttisiä kosmoksen syntytarinoita oli tällä kertaa useampia.

Kirjoittajien käyttämät fantasia-aiheet olivat suurimmalta osalta melko tavanomaisia, mutta usein niihin oli saatu mukaan jokin uusi näkökulma tai lähestymistapa. Tuomaristoa viehättivät etenkin tarinat, joissa fantasia-aines oli saatu kytkettyä luontevasti reaali maailmaan.

Kuten monella aikaisemmalla kerralla, oli kuolema ja sen rajan ylittäminen suuntaan tai toiseen jälleen mukana. Siinä missä viime kerralla mukana oli tarinoita lähisukulaisen kuolemasta, nyt teemaksi näytti nousevan niin tuomariston kuin esiraadin mielestä erilaisten isäsuhteiden käsittely.

Esiraadissa pantiin niin ikään merkille, että tällä kertaa vanhemman sukupolven edustajat näyttäytyivät teksteissä monesti negatiivisessa valossa tai esiintyivät vastavoimana jota vastaan päähenkilöt tai päähenkilöt joutuivat taistelemaan.

Päähenkilöt olivat jälleen monissa novelleissa kirjoittajansa ikäisiä, ja nuorten maailma sekä heille tärkeät asiat kuten orastava romantiikka välittyivät teksteistä. Suoraan esimerkiksi kirjoitustilanteesta liikkeelle lähteviä tekstejä ei tällä kertaa esiraati kuitenkaan havainnut. Huumoria oli mukana jonkin verran, mutta yleissävyltään novellit olivat nytkin varsin surumielisiä ja synkkiä.

Tuomariston mukaan kaikissa jatkoon päässeissä teksteissä oli jotain uutta ja omaa sekä erittäin hyvää kielenkäyttöä. Sanasto oli novelleissa monipuolista eikä anglismeja juuri silmiin sattunut. Aistimaailman kuvauksen rajallisuutta teksteissä tosin

kritisoitiin, ainakin jos sitä vertasi tekstien muuten hyvään yleiseen tasoon.

Novellimuodon tuntemus oli kisan satoa kokonaisuutena tarkasteltaessa monen tekstin kompastuskivi. Monelle kirjoittajalle kouluaineen tai tarinan sekä novellin välinen ero oli epäselvä. Tämä näkyi kertojaäänien korostumisena, mikä teki monista teksteistä juonisynteesien oloisia. Samasta asiasta kieli myös novellimuodolle olennaisen selkeän näkökulmahenkilön puute.

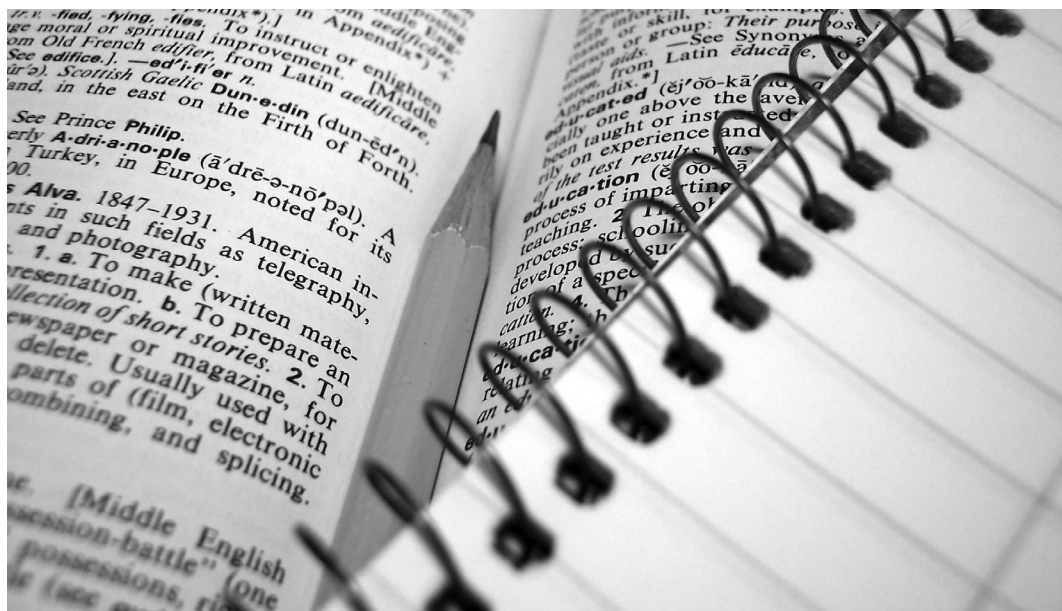
Myös kerrottavan rajaaminen on osa novellinkirjoittamisen taitoa. Esimerkiksi toimintapainotteisuus on vaikea toteuttaa rajatussa merkkimäärässä siten, että lukija pääsisi kunnolla kiinni päähenkilöön ja tapahtumiin. Tarinasta tulee helposti vain kujanjuoksu alusta loppuun, eikä henkilökehitykselle tai loppuyllätykselle jää tilaa.

Novellien alut olivat tuomariston mielestä parhaimmillaan onnistuneita esimerkiksi käynnistäessään novellit suoraan keskeltä tapahtumia. Myös usean tarinan loput olivat tuomariston mielestä hyviä ja yllättäviä. Kärki toki erottui tuomaristonkin mielestä joukosta selvästi. Parhaimmissa teksteissä oli osattu hyödyntää lyhyttä mittaa sekä novellin vaatimaa rakennetta kiitettävällä tavalla.

Kultaa ja kunniaa

Kisan keräämä pienempi sato näkyi siinä, että myös palkintosijoilla nähtiin tällä kertaa vähemmän kirjoittajia.

Noviisin esiraati eli **Jenni Hirvonen, Taru Hy-**

© Jane M. Sawyer / MorgueFile

vönen, Pasi Karppanen ja Nina Lahtinen valitsivat kisaan lähetetyistä 25 tekstistä jatkoon seitsemän. Näistä tuomaristo, jonka muodostivat Noviiisi 2013:ssa sijoittuneet kirjoittajat **Olivia Huotari, Venla Siikaniemi ja Janette Heikkinen** sekä kirjailijat **Marko Hautala ja J.S. Meresmaa**, valitsi voittajat.

Tuomaristo päätti nostaa rahapalkinnoille kolme tekstiä, ja neljä muuta finaaliin päässyttä palkittiin kunniamaininnoin. Palkintopotti oli jälleen 300 euroa. Kisan ensimmäinen palkinto oli 150 euroa, toinen 90 euroa ja kolmas 60 euroa.

Kilpailun voittajaksi kohosi **Anna Peltomäki** novellillaan *Taivaanrannan takana*. Toiselle ja kolmannelle sijalle nousivat novellit *Sieluton* ja *Isä häkissä*, joiden takaa paljastui sama kirjoittaja eli **Elina Parkkinen**.

Peltomäen voittanutta novellia luonnehdittiin harmoniseksi, kielellisesti hiotuksi ja ehjäksi tarinaksi, jossa on mukana aimo annos runollisuutta, surumielisyyttä ja jopa riipaisuutta. Loppuratkaisultaan monitulkintainen teksti yhdistää arkimaailman ankeuden onnistuneesti haikeisiin unelmiin ja fantasiaan.

Parkkisen toiseksi kirinyt *Sieluton* edustaa kisas- lapsipuolen asemassa ollutta scifiä. Robotin minuuskriisistä kertova, psykologisesti kiehtova ja omaperäisesti kerrottu mutta haastava tarina vaatii useamman lukukerran. Teksti luottaa lukijan kykyyn ymmärtää tarina ja keskittyä päähenkilön sisäisen maailman kuvaamiseen.

Kolmanneksi sijoittunut *Isä häkissä* on kärjen teksteistä selkeästi juonivetoisin. Sujuvasti kerrottu ja kieleltään hallittu yliluonnollinen jännitystarina olisi saattanut hyvin nousta sijoissa korkeammallekin ilman intensiteetin laskemista sen loppumetreillä.

Kunniamaininnoin palkitut tekstit olivat **Inka Lehtosen** *Kuuhullut*, **Saimi Ruuttusen** *Suomut ja sydän* sekä Elina Parkkisen *Lohikäärmeen puoliso ja Vainot*.

Jokainen loppukilpailuun päässyt kirjoittaja päätti palkita järjestäjäseurojen julkaisemalla Kirjoita kosmos -kirjoittajaoppaalla. Lisäksi kisaan osaa ottaneet kesken arvottiin STK:n julkaiseman Kosmoskynä-lehden ja TSFS:n Spin-lehden tilauksia vuodelle 2016. Sijoittuneiden tekstien kärkekolmikko julkaistaan tässä Spinin numerossa.

Kuten aiempina vuosina, myös tällä kertaa palautteen anto on ulkoistettu Suomen tieteis- ja fantasiakirjoittajien palautepalvelulle. Sijoittuneiden kirjoittajien on siis mahdollista pyytää tekstistään arvio palautepalvelulta, jonka käyttö on normaalisti mahdollista vain jäsenille.

Kotkalaiset voittajat

Tuttuun tapaan istutimme nytkin kirjoittajat alas lyhyttä haastattelua varten. Poikkeuksellista on, että kumpikin kärkeen sijoittunut kirjoittaja on tällä kertaa kotoisin samasta kaupungista eli Kotkasta.

Aloitin kysymällä miltä sijoittuminen Noviiisissa tuntui tai oliko se kirjoittajille yllätys.

”Viesti oli lämmin yllätys harmaaseen arkeen”, sanoo Parkkinen. ”En kuvitellut tekstieni menestyvän niin hyvin.”

Samoilla linjoilla on Peltomäki. ”Kilpailussa sijoittuminen oli iloinen yllätys”, hän toteaa. ”En tuntenut luovan kirjoittajan lahjojani kovinkaan hyvin ja toisaalta osallistuin kilpailuun ajatellen sitä lähinnä elämyksenä.”

Entä oletteko kirjoittaneet kauan? Minkä tyyppiä tekstejä mieluiten kirjoitate?

”Olen pienestä pitäen keksinyt tarinoita, mutten juurikaan ole kirjoittanut niitä ylös ellei koulukirjoitelmia lasketa”, vastaa Peltomäki. ”Luen myös paljon kirjoja, erityisesti fantasiaa. Kirjoitan mieluiten fantasiaa tai maagista realismia. Mielestäni on tärkeää, että tarinoissa on mielenkiintoisia persoonia, joihin voi samaistua.”

Parkkinen puolestaan kertoo harrastaneensa kirjoittamista varsinaisesti noin kolme vuotta. ”Tekstini ovat yleensä fantasiaa tai kauhua realismin sävyttämänä.”

Kumpikin kirjoittaja kertoo myös, ettei ole aiemmin lähettänyt tekstejään kirjoituskilpailuihin eikä heidän tekstejään ole aiemmin julkaistu missään.

Voitteko kertoa jotain sijoittuneiden ja tässä Spinin numerossa julkaistavien tekstienne taustoista. Mistä idea niihin syntyi?

Peltomäki kertoo voitaneen tekstinsä *Taivaanrannan takana* sijoittuvan todelliseen ympäristöön kotikaupungissaan. ”Kuvittelin tarinan sillan samaksi, jonka ylitän koulumatkoillani ja josta on hieno merinäköala. Muutoin kokosin idean omista tarinoistani, joita pyörittelen mielessäni.”

”Kun antaa ajatusten harhailla, erilaisia ideoita syntyy puolivahingossa”, toteaa puolestaan Parkkinen. ”Ajattelin kyborgia. Ajattelin tiettyä kyborgia. Kysyin, mikä tekee hänestä erilaisen kyborgin. Sopivan vastauksen löydettyäni tarina hahmottui nopeasti ja tuli kiire kotiin kirjoittamaan, ennen kuin yksityiskohdat unohtuisivat.”

Parkkinen kertoo toisen sijoittuneen tarinansa *Isä häkissä* idean syntyneen hänen ajateltuaan perheväkivaltaa, johon kaikki ovat todennäköisesti törmänneet jossain muodossa.

”Minulle on tavallaan ollut mysteeri, miten ja miksi ihminen kykenee vahingoittamaan lastaan”, hän

toteaa. "Tulin keksineeksi oman naiivin selitykseni, ja hiljattain luetusta **Neil Gaimanin Coralinesta** inspiroituneena ryhdyin kirjoittamaan."

Palautteen merkitys

Noviisi perustetamisen taustalla oli halu antaa nuorille kirjoittajille tilaisuus kilpailla omassa ikäryhmässään sekä mahdollisuus palautteensaantiin ja tekstien saamiseen julkaistuksi. Näitä monellakaan nuorella kirjoittajalla ei ole. Millaisena itse näette Noviisin tapaisten kirjoituskilpailujen merkityksen aloittelevalle kirjoittajalle?

"Mielestäni Noviisin kaltaiset kirjoituskilpailut tarjoavat nuorille uusia mahdollisuuksia", vastaa Peltomäki. "Itse osallistuin kilpailuun kokeilumielessä, mutta sen jälkeen kun kirjoitukseni menestyi, olen paitsi löytänyt itsestäni uuden puolen, saanut itsetuottamusta ja uskoa siihen, että voisin ryhtyä myös kirjailijaksi."

Parkkinen toteaa Noviisissa sijoittumisen olleen hänen ensimmäinen oikea saavutuksensa kirjoittajana ja kertoo sijoittumisen kannustavan ja motivoivan pitämään harrastusta yllä. "Nuoren kirjoittajan olisi hyvä saada palautetta, kun oma ääni on hakuksessa", hän toteaa.

Tänäkin vuonna tyttöjen hyvä menestys poikiin

verrattuna oli selvä. Novassa sukupuolet ovat edustettuna varsin tasaisesti, ja kansainvälisesti ottaen suomalaisessa kirjoittajakentässä ja sf-harrastajissa on naisia huomattavasti keskimääräistä enemmän. Noviisissa tytöt ovat kuitenkin selvästi niskan päällä. Minkä luulette olevan syynä tähän? Tai pikemminkin, mistä luulette johtuvan, että pojat löytävät itsensä kirjoittajina myöhemmin kuin tytöt?

"Luulen, että pojilla on erilaiset kiinnostuksen kohteet kuin tytöillä, eikä kirjallisuus yleensä kuulu niihin", sanoo Peltomäki. Hänen mielestään poikiin kohdistuu näin enemmän sosiaalista painetta, joka korottaa kynnystä ryhtyä kirjoittamaan.

Seuraava Noviisi järjestetään 2017, jolloin kisa täyttää jo kymmenen vuotta. Mitä neuvoja sijoittuneilla on itsekkin aloittelevina kirjoittajina tulevaisuuden yrittäjille tarjota?

"Ota riskejä, kokeile uutta, nauti kirjoittamisesta, älä rajoita luovuuttasi, ole ideoille avoin ja kirjoita siitä, mistä oikeasti haluat kirjoittaa", sanoo Parkkinen. "Ole kärsivällinen. Luetuta tekstisi luotettavalla ystävällä, ja pyydä rehellistä palautetta, ja ole valmis muokkaamaan ja hiomaan tekstiäsi tarvittaessa."

"On tärkeää kirjoittaa asioista, jotka ovat tuttuja", vastaa Peltomäki. "Omia kokemuksia ja tunteita hyödyntämällä tarinaan tulee lisää uskottavuutta, ja teksti koskettaa lukijaa enemmän."

TURUN SCIENCE FICTION SEURAN KIRJOITAJAPIIRI

Kirjoitatko scifiä, fantasiaa, kauhua tai muuta kummallista? Haluaisitko kirjoittaa enemmän, mutta sinulta puuttuu siihen kannustava yhteisö?

Turun Science Fiction Seura ry:llä on kaikille spekulatiivisen fiktion kirjoittajille avoin kirjoittajapiiri. Piiri kokoontuu kerran kuussa sunnuntaisin yhdistyksen Terrakoti-toimistolla klo 15:00 eteenpäin.

Jos olet kiinnostunut kirjoittajapiirin toiminnasta, laita rohkeasti viestiä. Piirin vetäjinä toimivat Leila Paananen (leilanneli@gmail.com) ja Pasi Karppanen (pasikarppanen@yahoo.com).

Lisätietoa löytyy TSFS:n nettisivuilta osoitteesta:
<http://www.tsfs.fi/>